

बीमा समिति

कुपण्डोल, ललितपुर

सेवा:	बीमा समिति सेवा
श्रेणी:	अधिकृत तृतीय
समूह:	कानून
पद:	सहायक निर्देशक
परीक्षाको किसिम:	खुल्ला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षा

खण्ड क पाठ्यक्रम योजना

प्रथम चरण: लिखित (पूर्वयोग्यता) परीक्षा

पूर्णाङ्क: १००

पत्र	विषय	पूर्णांक	उत्तिर्णाङ्क	समय	परीक्षा प्रणाली
प्रथम	अभिरूची परीक्षण (Aptitude Test)	१००	४०	१ घण्टा ३० मिनेट	बस्तुगत: बहुबैकल्पिक प्रश्न*

द्वितीय चरण: लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क: ३००

पत्र	विषय	पूर्णांक	उत्तिर्णाङ्क	समय	परीक्षा प्रणाली
द्वितीय	संविधान र कानून, कानूनका ब्यवहारिक पक्ष, अदालती काम कारबाही (Constitution and Law, Practical Aspects of Law, Court Process)	१००	४०	४ घण्टा	विषयगत
तृतीय	बीमा सम्बन्धी कानून, वित्तिय क्षेत्र सम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय कानून (Insurance Law, Financial Sector Law and International Law)	१००	४०	४ घण्टा	विषयगत
चतुर्थ	बीमा (Insurance)	१००	४०	४ घण्टा	विषयगत

*पूर्व योग्यता परीक्षा उत्तिर्ण हुने उम्मेदवारहरूको प्राप्ताङ्कको २५% अङ्क द्वितीय चरणको प्राप्ताङ्कमा जोडिने छ।

क्र.सं.	बिषय	पूर्णांक	उत्तिर्णाङ्क	समय	परीक्षा प्रणाली
१	कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	२०	—	३० मिनेट	प्रयोगात्मक
२	ब्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Individual Interview)	३०	—	—	मौखिक

खण्ड ख
पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र: अभिरूची परीक्षण (Aptitude Test)

समूह	बिषय	प्रश्नको विवरण			समय
		प्रश्न संख्या	अंकभार	पूर्णांक	
क	सामान्य ज्ञान तथा बौद्धिक परीक्षण	२०	१	२०	१ घण्टा ३० मिनेट
ख	शासन पद्धति र शासन	२०	१	२०	
ग	कानून तर्जुमा	२०	१	२०	
घ	अदालती काम कारबाही	२०	१	२०	
ङ	बीमा	२०	१	२०	
कूल जम्मा		१००		१००	

समूह क: सामान्य ज्ञान तथा बौद्धिक परीक्षण (General Knowledge and Intellectual Questions)

निम्न लिखित बिषयहरू मध्येबाट २० वटा बस्तुगत प्रश्नहरू सोधिने छ र प्रत्येक प्रश्नको उत्तरमा विभिन्न चार विकल्पहरू दिइनेछ । कुनै एक विकल्पमा चिन्ह लगाउनु पर्नेछ ।

- ❖ नेपालको भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक, ऐतिहासिक विकास तथा समसामयिक गतिविधिको सम्बन्धमा जानकारी (Geographical, Economic, Social, Political, Historical Development and Contemporary Issues of Nepal)
- ❖ नेपालमा योजनाबद्ध विकासको अवधारणा, पञ्चवर्षीय तथा त्रिवर्षीय योजना सम्बन्धमा जानकारी (Concept of Planning in Nepal, Five Years and Tri-Annual Plans)
- ❖ नेपालको संवैधानिक विकास र नेपालको संविधानअन्तर्गत कार्यपालिका, व्यवस्थापिका, न्यायपालिका, लोक सेवा आयोग, महालेखा परीक्षक एवं अन्य संबैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी (Constitutional Development in Nepal and Executive, Legislative, Judiciary, Public Service Commission, Auditor General and other Constitutional Bodies in the Constitution of Nepal)
- ❖ नेपालमा बीमा क्षेत्रको विकासक्रम सम्बन्धमा जानकारी (Development Phases of Insurance in Nepal)

- ❖ अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू: संयुक्त राष्ट्र संघविश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (International Agencies: United Nations, World Bank, International Monetary Fund)
- ❖ क्षेत्रीय संगठनहरू: एशियाली विकास बैंक, विमस्टेक र सार्क (Regional Agencies: Asian Development Bank, BIMSTEC, SAARC)

समूह ख: शासन पद्धति र शासन (Polity and Governance)

निम्न लिखित बिषयहरू मध्येबाट २० वटा बस्तुगत प्रश्नहरू सोधिने छ र प्रत्येक प्रश्नको उत्तरमा विभिन्न चार विकल्पहरू दिइनेछ । कुनै एक विकल्पमा चिन्ह लगाउनु पर्नेछ ।

- ❖ संविधान
- ❖ राजनीतिक ब्यवस्था
- ❖ राजनीतिक दल
- ❖ नेपालको प्रशासनिक ब्यवस्थाको विकास क्रम

समूह ग: कानून तर्जुमा (Implementation of Law)

निम्न लिखित बिषयहरू मध्येबाट २० वटा बस्तुगत प्रश्नहरू सोधिने छ र प्रत्येक प्रश्नको उत्तरमा विभिन्न चार विकल्पहरू दिइनेछ । कुनै एक विकल्पमा चिन्ह लगाउनु पर्नेछ ।

- ❖ ऐन, नियम, गठन आदेश र अध्यादेश तर्जुमा
- ❖ सन्धि सम्झौताको निर्माण
- ❖ राजपत्र
- ❖ करार सम्बन्धी कानून
- ❖ ब्यवस्थापन विधि
- ❖ प्रत्यायोजित ब्यवस्थापन

समूह घ: अदालती काम कारबाही (Court Process)

निम्न लिखित बिषयहरू मध्येबाट २० वटा बस्तुगत प्रश्नहरू सोधिने छ र प्रत्येक प्रश्नको उत्तरमा विभिन्न चार विकल्पहरू दिइनेछ । कुनै एक विकल्पमा चिन्ह लगाउनु पर्नेछ ।

- ❖ हकदैया, हदम्याद, म्याद र तारेख
- ❖ अदालतको अधिकार क्षेत्र
- ❖ लिखतहरूको दर्ता र दरपिठ
- ❖ कोर्ट फि, धरौटी र जमानी
- ❖ बयान, बकपत्र, वारेसनानामा, सकारनानामा
- ❖ अन्तर्कालनी आदेश तथा अन्तरिम आदेश
- ❖ प्रमाण परीक्षण

समूह ड: बीमा (Insurance)

निम्न लिखित बिषयहरू मध्येबाट २० वटा बस्तुगत प्रश्नहरू सोधिने छ र प्रत्येक प्रश्नको उत्तरमा विभिन्न चार विकल्पहरू दिइनेछ । कुनै एक विकल्पमा चिन्ह लगाउनु पर्नेछ ।

- ❖ बीमाको परिचय, उत्पत्ति र विकास (Introduction, Evolution and Development of Insurance)
- ❖ बीमाको क्षेत्र तथा किसिम (Scope and Types of Insurance)
- ❖ बीमाका सिद्धान्तहरू (Principles of Insurance)
- ❖ नेपालमा हालको बीमा बजारको स्थिति (Current Status of Nepalese Insurance Market)
- ❖ बीमा मध्यस्थकर्ता: बीमा अभिकर्ता, बीमा सभेय र तथा बीमा दलाल (Insurance Intermediaries: Insurance Agent, Insurance Surveyor, Insurance Broker)
- ❖ बीमा ऐन, २०४९ (Insurance Act, 2049)
- ❖ बीमा नियमावली, २०४९ (Insurance Regulation, 2049)
- ❖ बीमा समितिबाट जारी भएका निर्देशनहरू (Directives issued by Insurance Board)

द्वितीय पत्र: संविधान र कानून, कानूनका ब्यवहारिक पक्ष र अदालती काम कारबाही (Constitution, Practical Aspects of Law and Court Process)

समूह	बिषय	प्रश्नको विवरण			समय		
		प्रश्न संख्या	अंकभार	पूर्णांक			
क	संविधान र कानून	६	५	४०	४ घण्टा		
		१	१०				
ख	कानूनका ब्यवहारिक पक्ष	३	५	२५		४ घण्टा	
		१	१०				
ग	अदालती काम कारबाही	५	५	३५			४ घण्टा
		१	१०				
कूल जम्मा		१००		१००			

समूह क: संविधान र कानून (Constitution and Law)

निम्न लिखित विषयहरूबाट ६ वटा छोटो प्रश्नहरू र एउटा लामो प्रश्न सोधिने छ । प्रत्येक छोटो प्रश्नको अंकभार ५ हुनेछ भने लामो प्रश्नको अंकभार १० हुनेछ ।

- ❖ संविधानबाद्
- ❖ नेपालमा संवैधानिक विकास
- ❖ नेपालको वर्तमान संविधान

- ❖ कार्यपालिका, ब्यवस्थापिका र न्यायपालिका
- ❖ कानूनको स्रोत र कानून निर्माण प्रक्रिया

समूह ख: **कानूनको ब्यवहारिक पक्ष (Practical Aspects of Law)**

निम्न लिखित विषयहरूबाट ३ वटा छोटो प्रश्नहरू र एउटा लामो प्रश्न सोधिने छ । प्रत्येक छोटो प्रश्नको अंकभार ५ हुनेछ भने लामो प्रश्नको अंकभार १० हुनेछ ।

- ❖ सरकारबादी मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजन
- ❖ थुनछेक सम्बन्धी प्रक्रिया
- ❖ कानूनी राय
- ❖ बहसकला तथा बहस ब्यवस्थापन

समूह ग: **अदालती काम कारवाही (Court Process)**

निम्न लिखित विषयहरूबाट ५ वटा छोटो प्रश्नहरू र एउटा लामो प्रश्न सोधिने छ । प्रत्येक छोटो प्रश्नको अंकभार ५ हुनेछ भने लामो प्रश्नको अंकभार १० हुनेछ ।

- ❖ हकदैया, म्याद, हदम्याद र तारेख
- ❖ अदालतको अधिकार क्षेत्र
- ❖ लिखतहरूको दर्ता र दरपिठ
- ❖ कोर्ट फि, धरौटी र जमानी
- ❖ बयान, बकपत्र, वारेसनामा र सकारनामा सम्बन्धी कानूनी ब्यवस्था
- ❖ फैसला

द्वितीय पत्र: **बीमा तथा वित्तीय क्षेत्र सम्बन्धी कानून (Law related to Insurance and Financial Sector)**

समूह	विषय	प्रश्नको विवरण			समय
		प्रश्न संख्या	अंकभार	पूर्णांक	
क	बीमा सम्बन्धी कानून	८	५	५०	४ घण्टा
		१	१०		
ख	वित्तीय क्षेत्र सम्बन्धी कानून	८	५	५०	
		१	१०		
कूल जम्मा		१००		१००	

समूह क: बीमा सम्बन्धी कानून (Insurance Law)

निम्न लिखित विषयहरूबाट ८ वटा छोटो प्रश्नहरू र एउटा लामो प्रश्न सोधिने छ । प्रत्येक छोटो प्रश्नको अंकभार ५ हुनेछ भने लामो प्रश्नको अंकभार १० हुनेछ ।

- ❖ बीमा ऐन, २०४९
- ❖ बीमा नियमावली, २०४९
- ❖ बीमा समितिबाट जारी भएका निर्देशिकाहरू

समूह ख: वित्तीय क्षेत्र सम्बन्धी कानून (Law related to Financial Sector)

निम्न लिखित विषयहरूबाट ८ वटा छोटो प्रश्नहरू र एउटा लामो प्रश्न सोधिने छ । प्रत्येक छोटो प्रश्नको अंकभार ५ हुनेछ भने लामो प्रश्नको अंकभार १० हुनेछ ।

- ❖ कम्पनी सम्बन्धी कानून
- ❖ धितोपत्र सम्बन्धी कानून
- ❖ करार सम्बन्धी कानून
- ❖ मध्यस्थता सम्बन्धी कानून
- ❖ सम्बन्धी सुद्धिकरण सम्बन्धी कानून

तृतीय पत्र बीमा (Insurance)

समूह	विषय	प्रश्नको विवरण			समय
		प्रश्न संख्या	अंकभार	पूर्णांक	
क	बीमा	१४	५	४०	४ घण्टा
		३	१०		
कूल जम्मा		१००		१००	

समूह क: बीमा (Insurance)

निम्न लिखित विषयहरूबाट १४ वटा छोटो प्रश्नहरू र ३ वटा लामो प्रश्न सोधिने छ । प्रत्येक छोटो प्रश्नको अंकभार ५ हुनेछ भने लामो प्रश्नको अंकभार १० हुनेछ ।

- ❖ बीमाको उत्पत्ति र विकास (Origin and Development of Insurance)
- ❖ बीमाको परिचय तथा महत्व (Introduction and Scope of Insurance)
- ❖ जीवन बीमा, निर्जीवन बीमा तथा पुनर्बीमा (Life Insurance, Non Life Insurance and Reinsurance)
- ❖ लघुबीमा (Microinsurance)
- ❖ म्यादी जीवन बीमा, सावधिक जीवन बीमा तथा आजीवन जीवन बीमा (Term Life, Endowment Life and Whole Life Insurance)
- ❖ अग्नी, सामुन्द्रिक, मोटर, हवाई, इन्जिनियरिङ, विविध बीमा (Fire, Marine, Motor, Aviation, Engineering and Miscellaneous Insurance)

- ❖ बीमाका सिद्धान्तहरू (Principles of Insurance)
- ❖ नेपालको हालको बीमा बजारको स्थिति (Current Status of Nepal's Insurance Market)
- ❖ लघुबीमा (Microinsurance)
- ❖ राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको विकासमा बीमा क्षेत्रको भूमिका (Role of Insurance in Development of National Economy)
- ❖ बीमा व्यसायमा बीमा मध्यस्थकर्ताको भूमिका, बीमा अभिकर्ता, बीमा सभेयर तथा बीमा दलाल (Role of Insurance Intermediaries: Insurance Surveyor, Insurance Surveyor and Insurance Broker)

खण्ड ग

पाठ्यक्रम सम्बन्धी सूचना

१. यो पाठ्यक्रमको रूपरेखा तथा परीक्षा योजनालाई लिखित परीक्षा (प्रथम चरण तथा द्वितीय चरण) तथा अन्तिम परीक्षा (कम्प्युटर सीप परीक्षण तथा अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
२. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइने भएकाले दोश्रो चरणको परीक्षामा प्रवेशको लागि प्रथम चरणको परीक्षा (पूर्व योग्यता परीक्षा) हुनेछ ।
३. यो लिखित परीक्षा योजना एकीकृत परीक्षा प्रणालीको आधारमा बीमा समिति सेवाका प्रशासन समूह अन्तर्गत पर्ने सबै सहायक निर्देशक पदको लागि प्रथम, द्वितीय र तृतीय पत्र अनिवार्य हुनेछ ।
४. खुल्ला र समावेशी समूहको एउटै प्रश्नपत्रको माध्यमबाट एकीकृत परीक्षा सञ्चालन हुनेछ ।
५. आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षामा सहभागी प्रतियोगीले प्रथम चरणको पूर्व योग्यता परीक्षा दिनु पर्ने छैन ।
६. लिखित परीक्षामा प्रश्नपत्रहरूको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ । प्रतियोगीहरूले नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै माध्यमबाट उत्तर दिन सक्नेछन् ।
७. लिखित परीक्षाको प्रथम चरणमा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको २५ प्रतिशत अङ्क तथा द्वितीय चरणको विषयगत परीक्षाहरूको प्राप्ताङ्कहरू जोडी कूल अंकको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ ।
८. लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र कम्प्युटर सीप परीक्षण र ब्यक्तिगत अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
९. लिखित परीक्षा तथा कम्प्युटर सीप परीक्षण र ब्यक्तिगत अन्तर्वार्ताको कूल अंक योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
१०. विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका अंकका प्रश्नहरूको हकमा सबै अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा दुई भन्दा बढी भाग वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा दुई भन्दा बढी टिप्पणीहरू सोध्न सकिनेछ ।
११. विषयगत प्रश्न हुने पत्र वा विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टा छुट्टै उत्तर पुस्तिकाहरू हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तर पुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
१२. बस्तुगत बहुबैकल्पिक प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तरको २० प्रतिशत अंक कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क पनि कट्टा गरिने छैन ।
१३. बहुबैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्यालकुलेटर प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
१४. यस पाठ्यक्रम अन्तर्गतका पत्र वा विषयका विषयबस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरिएका) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१५. यो परीक्षायोजना तथा पाठ्यक्रम लागू भएपश्चात यस अघि कायम रहेको परीक्षा योजना तथा पाठ्यक्रम स्वतः खारेज हुनेछ ।

समाप्त